

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
POMIESZCZEŃ PODDASZA PAWILONU II POMORSKIEGO
CENTRUM REUMATOLOGICZNEGO
W SOPOCIE PRZY UL GRUNWALDZKIEJ 1-3 NA FUNKCJĘ
BIUROWĄ**

Karolina Niemczyk-Bałtowska
Sopot 2023

KARTA IDENTYFIKACYJNA DOKUMENTACJI I ZABYTKU

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

NR REJESTRU ZABYTKÓW

Zespół urbanistyczno-krajobrazowy Miasta Sopotu - KRS nr 771 z dn. 12.02.1979 Wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Sopotu nr 794

1.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ: BUDYNEK – wewnątrz pomieszczeń poddasza pawilonu ii pomorskiego centrum reumatologicznego w Sopocie przy ul grunwaldzkiej 1-3

TEMAT: Prace badawcze z programem prac

AUTOR nieznanym Adolf Bielefeldt (?)

SYGNATURA (podpis autora, budowniczego na obiekcie) - brak

INSKRYPCJE (napisy wyryte na kamieniu, tynku) - brak

DATOWANIE: 1908

LOKALIZACJA / MIEJSCE PRZECHOWYWANIA: Sopot ul Grunwaldzka 1-3

TECHNIKA: budynek murowany z cegły ceramicznej, dach drewniany kryty dachówką

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (lub RENOWACJE): TAK

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: NIE

1.2. ZMIANA DANYCH PO ZAKOŃCZENIU PRAC

DATOWANIE: bez zmian

AUTOR, bez zmian

1.3. DANE O REALIZACJI KONSERWATORSKIEJ

INWESTOR I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA Wojewódzki Zespół

Reumatologiczny im doktor Jadwigi Titz Kosko 81-759 Sopot ul Grunwaldzka 1/3

ZLECENIODAWCA: - Wojewódzki Zespół Reumatologiczny m doktor Jadwigi Ttitz-Kosko81-759 Sopot ul Grunwaldzka 1/3

WYKONAWCY PRAC: mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska.

KIEROWNIK: · mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska.

Skład ZESPOŁU: mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska.

RODZAJE BADAŃ ORAZ ICH WYKONAWCY:

- Badania stratygraficzne: Karolina Niemczyk-Bałtowska.

ZABIEGI W KOLEJNOŚCI WYKONANIA:

Przeprowadzono ocenę konserwatorską wnętrza i stratyografię stolarki tzn. drzwi oraz wyposażenia,

W miejscach najbardziej reprezentatywnych wykonano rozwarstwienia warstw stratygraficznych „in situ”. Pobrano próbki, które następnie zbadano w warunkach laboratoryjnych.

1.4. DANE O DOKUMENTACJI

AUTOR DOKUMENTACJI: mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska, konserwator Dzieł Sztuki nr dypl. 1422 zam. ul J. Haffnera 53/7, 81-707 Sopot

DATA I MIEJSCE WYKONANIA: 10-13 maja2024 r. Sopot.

CEL OPRACOWANIA

Podstawowym celem opracowania Ocena konserwatorska wnętrza w tym substancji zabytkowej wyposażenia stolarskiego

Ustalona zostanie pierwotna kolorystyka z najbardziej czytelnej warstwy oryginalnej malatury.

OPIS OBIEKTU

Przedmiotem opisu jest poddasze budynku , pełniącego obecnie funkcję gospodarczą i magazynową

Pomieszczenia należą do budynku będącego w ewidencji zabytków – jest to „Dom pod Różą”, dawny Hotel Parkowy znajdujący się przy obecnej ul. Grunwaldzkiej 1-3 - dawniej ul. Południowa 1-5, znajduje się na terenie dawnego kompleksu budynków pensjonatu Willi Bottcher należącej do rodziny związanej z dr J. Haffnerem.

W 1903 r.w miejsce jednego z pawilonów przyległych do willi powstał pensjonat początkowo nazywany "Bielefeldt", a następnie od 1912 r.

"Park Hotel". Był to dom nr 5, hotel pierwszej kategorii. Całość należała do Hansa Bielefeldta. Po pierwszej wojnie światowej budynki miały wspólną nazwę "Hotel Parkowy", z tym że w budynku 1-3 znajdowała się restauracja i kawiarnia. Pod koniec II wojny światowej budynki przeszły na własność miasta, a hotel wydzierżawił J.Klein. Po drugiej wojnie hotelowe budynki pełniły odmienne funkcje¹

Omawiana przestrzeń składa się z trzech pokoi przyległych do korytarza biegnącego wzdłuż ściany zachodniej, poprzedzonego pomieszczeniem prowadzącym do bocznej klatki schodowej , drewnianej. Na końcu korytarza fragmenty więźby po remoncie z współcześnie wymienionymi elementami drewnianymi.

¹ źródło: Hanna Domańska, Opowieści Sopotkich Kamienic, 2005

Ściany poddasza murowane, cegła czerwona tynkowana i konstrukcja drewniana wypełniona cegłą, całość tynkowana. Podłoga deski w złym stanie technicznym i estetycznym.

Drzwi wzdłuż korytarza – D1, D2, D3- dawne drzwi strychowe w konstrukcji deskowo-szpungowej, współcześnie przystosowane do funkcji użytkowej poprzez obicie płytą pilśniową. Opaski proste z cokolikami i imitacją nadproża
Drzwi D4, zamykające korytarz od strony południowej przedstawiają wartość historyczną. Wykonane w drewnie sosnowym w konstrukcji ramowo-płycinowej. Jednoskrzydłowe , z naświetlem dzielonym szczelinami na osiem pól. Skrzydło trzyczędowe część szklona dzielona szczelinami na dziewięć pól, dolna część trzy płyciny proste bez opierzenia listwami , prostokąt stojący. Szklenie zabytkowe, szkło białe prasowane, kształt rozetek, zachowane częściowo- trzy szyby w skrzydle drzwiowym i komplet szklenia w naświetlu

Drzwi D6 – zachowana ościeżnica z opaską ozdobną

Pozostałe drzwi bez wartości. Zachowana szafka stojąca jednodrzwiowa z okrągłą wentylacją

Stolarka okienna współczesna w konstrukcji zespolonej.

Stolarka w kolorze złamanej bieli

STRATYGRAFIA

Stolarka drzewiowa

Nr Warstwy	Faza chronologiczna	Charakterystyka warstwy łącznie z ewentualną identyfikacją techniki i kolorystyką
1.	I	Drewno sosnowe
2.	I	Warstwa barwna kremowa
3.	II	Warstwa barwna kremowa
4.	III	Warstwa barwna biała

TABELA KOLORÓW

L.P.	NAZWA ELEMENTU FASADY	OKREŚLENIE KOLORU	FAKTURA I STOPIEŃ KRYCIA	OZNACZENIE KOLORU W/G RAL I WZORNIKÓW FIRMOWYCH
1.	DRZWI	Złamana biel	Gładka kryjąca	9010
2.	SCIANA	Złamana biel	Gładka kryjąca	9010

Z uwagi na przekłamania kolorystyczne wzorników oraz niespójne efekty kolorystyczne mieszalni farb, zakłada się wykonanie próbných wymalowań i komisijne zatwierdzenie przed podjęciem ostatecznej decyzji. Kolory powinny imitować historyczne nawarstwienia wykonane pigmentami naturalnymi

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ OBIEKTU

Drzwi D1, D2, D3

Drzwi strychowe w konstrukcji deskowo-szpongowej, współcześnie przystosowane do funkcji użytkowej poprzez obicie płytą pilśniową. Zabieg pokrycia płytą wykonano ze względu na zły stan techniczny drewna drzwi strychowych Opaski ozdobne wielokrotnie przemalowane farbą olejną i akrylową, liczne szpachłówki zastaniające relief

Drzwi D4,

Drzwi zamykające korytarz od strony południowej przedstawiają wartość historyczną. Wykonane w drewnie sosnowym w konstrukcji ramowo-płycinowej. Jednoskrzydłowe, z naświetlem dzielonym szczeblinami na osiem pól. Skrzydło trzyrzędowe część szklona dzielona szczeblinami na dziewięć pól, dolna część trzy płyciny proste bez opierzenia listwami , prostokąt stojący. Szklenie zabytkowe, szkło białe prasowane, kształt rozetek, zachowane częściowo- trzy szyby w skrzydle drzwiowym i komplet szklenia w naświetlu Klamka i mechanizm oryginalne. Stolarka wielokrotnie przemalowana i szpachlowana . kwalifikuje się do zachowania i kompleksowej konserwacji

Drzwi D5 .

Zachowana ościeżnica z opaską ozdobną , skrzydło nie zachowało się do lat dzisiejszych. Detal opaski kwalifikuje się do zachowania i konserwacji

Podłoga

Deski sosnowe lokalnie pokryte linoleum. Deski malowane farbą olejną , drewno w złym stanie technicznym, erozja wywołana wilgocią.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Założenia konserwatorskie

Zakłada się wykonanie konserwacji zachowanych elementów stolarki drzwiowej D4 i D5 oraz opaski drzwi D1, D2 i D3. Szafkę należy zachować i opcjonalnie poddać konserwacji lub zabezpieczyć w magazynie na terenie szpitala

Wytyczne konserwatorskie

WNĘTRZE

1. Wykonanie konserwacji drzwi D4 z zachowaniem zabytkowego szklenia i odtworzeniem brakującego
2. Drzwi D1, D2 i D3 wykonać aranżację zgodnie z przeznaczoną funkcją. Opaski należy zachować i poddać konserwacji
3. Ściany – wykonać wymianę tynków , malować farbą mineralną dyfuzyjną

Proponowane działania

1. Tynki,

Wyprawy tynkarskie są w większości współczesne: cementowe i niejednorodne. Powinno się je usunąć i zastąpić tynkiem wapienno cementowym, gładkim. Tynki wewnętrzne, zagrzybione powinny się usunąć i zastąpić tradycyjnymi wyprawami wapienno – piaskowym. Malaturę wykonać w technice krzemianowej w kolorze wynikającym z badań i projektu wykonawczego.

Proponowane czynności przy tynkach renowacyjnych wewnątrz i w trefach zamakania od zewnątrz. Należy przestrzegać norm wiązania zapraw mineralnych (1 mm na dzień) i nie

dopuszczać do przemarznięcia lub powstania spękań w wysokich temperaturach.

Podobnie dokładnie przestrzegać okresów wiązania, schnięcia i odparowywania poszczególnych warstw technologicznych stosowanych podczas prac naprawczych na elewacjach zewnętrznych: tynków, gruntów i farb.

2. Elementy metalowe

Zakłada się przeprowadzenie pełnej konserwacji technicznej i estetycznej elementów metalowych.

- **Elementy stalowe**

- Istniejące powłoki lakiernicze proponuje się usunąć stosując metodę oczyszczania chemicznego (Skalpex, AGE) i delikatnego piaskowania lub laserem. Doczyszczanie należy wykonać ręcznie, stosując szczotki drucianej. Wykonać próby oczyszczania. Usunąć elementy współczesne- blachy.
- W toku prac wszystkie połączenia montażowe powinny być sprawdzone, a w razie potrzeby wzmocnione i naprawione.
- Do najważniejszych etapów prac decydujących o trwałości efektów odnowy zalicza się zabezpieczenie antykorozyjne Można stosować systemowe powłoki antykorozyjne, a następnie pomalować na kolor wynikający z badań stratygraficznych przykładowo podkład reaktywny epoksydowy Amerlock 400C i farba nawierzchniowa poliuretanowa Sigmadur 520C., lub farba Owatrol epoksydowa reaktywna Ro 9100 RustOleum epoxy mastic

- **Elementy metalowe mechanizmy, klamka drzwi D4**

- Elementy zdemontować,
- Oczyszczyć chemicznie z nawarstwień farby i brudu
- Wykonać reperacje metodą ślusarską,
- Wypolerować stosując szczotki mosiężne oraz pastę polerską powierzchnię

metalalu zabezpieczyć preparatem Paraloid B 44 a następnie woskiem mikrokrystalicznym Cosmolloid 80.

4. Drewno

Ogólne zasady postępowania z drewnianym detalem konserwowanym

- Zdemontować detal
- Wszystkie elementy oczyścić z powłok wtórnych metodą mechaniczną, metodą termiczną lub preparatami chemicznymi do usuwania powłok malarskich (np. Scansol)
- Drewno strukturalnie zaatakowane przez grzyba należy usunąć.
- Przeprowadzić dezynfekcję i dezynsekcję drewna standardowymi preparatami. - Lichenicida 264 w stężeniu 0,5-1% dezynsekcja- Per-Xil10, odgrzybienie Biotin R (2 % roztwór)
- Przeprowadzić ewentualną, miejscową impregnację drewna żywicami chemoutwardzalnymi przykładowo Epoxi Holzverfestigung, Epidian 6011, dbać o to, aby powłoka nie była błyszcząca.
- Rozmontować elementy (w przypadku drzwi jest to wymóg konieczny!), Opracować stolarsko i skleić ponownie.
- Skleić ewentualne pęknięcia listew, płyt (klejem wodoodpornym poliuretanowym klasa D4).
- Wykonać flekowanie ubytków i wypaczeń drewnem tego samego gatunku. Elementy zniszczone wymieniać (!)
- Drobne ubytki można uzupełniać Drobne kitem trocinowym wodoodpornym) lub szpachlówka chemoutwardzalna szpachlówkami Holzmasse K2 do wnętrza, dwuskładnikowej firmy Bormawachs kolory wg wzornika firmowego. Lub HOLZMASSE K2 MDF
- Złącza stolarskie powinny zostać ponownie wzmocnione poprzez klejenie i skręcenie śrubami.
- Wykonać systemową wymianę elementów zdegradowanych lub technicznie zużytych z

zastosowaniem materiałów oryginalnych.

- Wyrównać, wyszlifować powierzchnię drewna.
- . Zabezpieczyć drewno środkami gruntującymi. Przykładowo Sigma live VSX (Dekorol), WR (Osmo) Halbol (Caparol)
- Oryginalne elementy metalowe o walorach zabytkowych wyczyścić chemicznie z powłok malarskich i zabezpieczyć i (lakierem Paraloid B 44 lub mikro woskiem (Cosmolloid) lub farbą zgodną kolorystycznie z oryginalną, brakujące elementy w tym zawiasy i zamki odtworzyć lub uzupełnić
- Wymalować w kolorze określonym w podsumowaniu badań. - Kryjąco Stosować grunty i farby do drewna renomowanych producentów w postaci rozwiązań systemowych na spoiwie olejnym.) Przykładowo Leinolfarbe (Caparol), Amarol Triol Satin (Sigma), lakiery kryjące Osmo
- Uzupełnić szklenia, Zamontować szyby zespolone w ramiaki dublowane lub z listwą dublującą profilową, kitować kitem lub akrylem szklarskim
- Zamontować oryginalne szklenia i uzupełnić brakujące szkło prasowane- wzór tożsamy z zabytkowym oraz zrekonstruowane szyldy, zawiasy, klamki.
- Wykonać ponowny montaż ww. elementów, Wykonać regulację

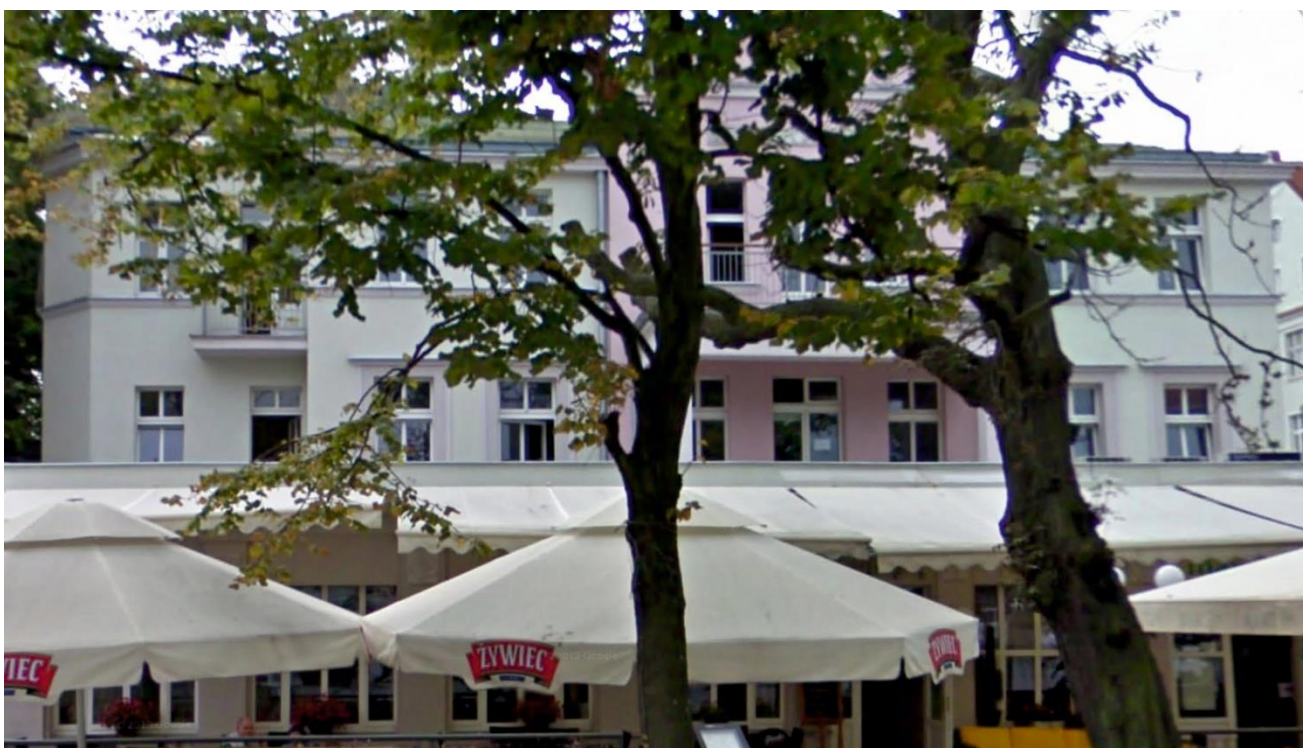
6. PODSUMOWANIE

Efektem rzeczowym planowanych prac jest uczynienie wartości historycznej zabytku. W procesie konserwacji dążymy do przywrócenia pomieszczeń kąpielowych do kolorystyki i wyposażenia z czasu pierwszej warstwy chronologicznej. Podstawą do rekonstrukcji wnętrza są materiały archiwalne – fotografie oraz badania stratygraficzne. Zastosowana zostanie, odkryta podczas badań stratygraficznych, pierwotna kolorystyka ścian oraz wyposażenia. Ponowny montaż zabytkowych płytek w pokoju 112A zostanie uzupełniony o płytki rekonstruowane. Jako uzupełnienie ekspozycji należy pozyskać armaturę z epoki.

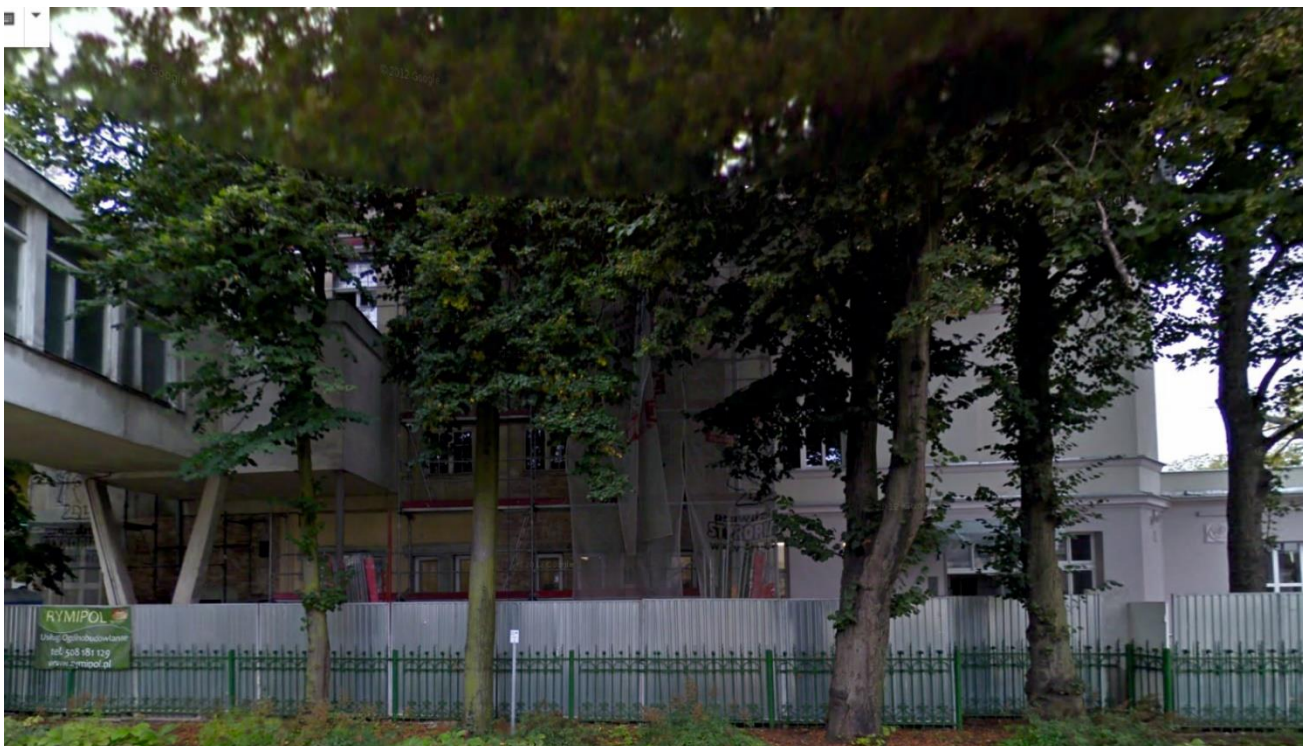
Zaproponowane zalecenia zapewnią trwałość renowacji oraz przywrócą zabytkowym wnętrzom pierwotną wartość historyczną i estetyczną

Fasada zachodnia , widok ogólny

Fasada północna widok ogólny

Fasada wschodnia, widok ogólny

Drzwi D1, awers

Drzwi D2, awers

Drzwi D2 opaska

Czoło drzwi strychowych , obitych płytą pilśniową

Detal opaski ozdobnej

Korytarz strona północna, relikty więźby , naprawy i wzmocnienia współczesne

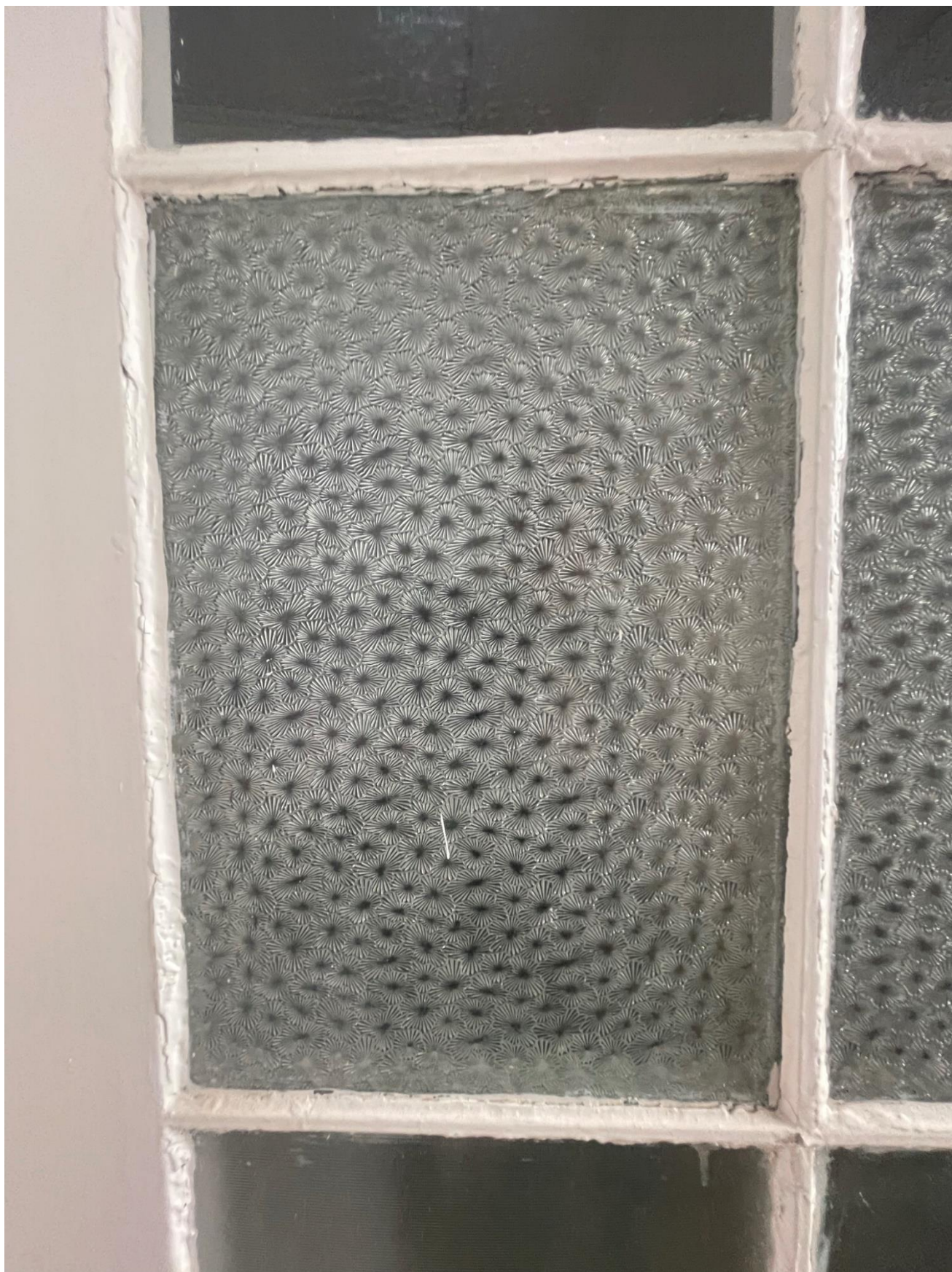
Drzwi D4

Drzwi D4, widok ogólny

Drzwi D4 skrzydło z częściowo zachowanym szkleniem

Drzwi D4 Szkło historyczne , prasowane

Naświetle drzwi D4 ,rewers

Naświetle drzwi D4 awers

Ościeżnica z opaską po nieistniejących drzwiach D5, obok szafka do zachowania

Stolarka współczesna

Stolarka współczesna